

Minulosť a súčasnosť Važca

Obec bola osídlená od dávnoveku, čoho dôkazom sú nálezy z doby kamennej, ale najmä bronzový nôž z obdobia halštatskej kultúry. Po roku 960 tu bola misijná stanica z Nitrianska. V miestnych pustovniach pôsobili pustovníci. Roku 1280 sa už Važec spomína ako obec. Pomenovanie dostal od rieky Váh. V roku 1893 vyrástol na mieste dreveného kostola murovaný evanjelický kostol. V roku 1925 vymaľoval jeho interiér akademický maliar Ján Hála. Maľby sú stále pekné a zachovalé. Katolícky kostol je kultúrnou pamiatkou. Bol pôvodne postavený ako gotický koncom 13. storočia, zasvätený sv. Antonovi pustovníkovi.

Tragický deň pre obec bol 17. júl 1931, kedy celá dedina ľahla popolom. Mnoho rodín sa po ňom odsťahovalo na Dolnú zem a do Ameriky za prácou. Ihneď po ohni si Važtania postavili novú cirkevnú meštiansku školu i verejný vodovod.

Za necelých 6 hodín zostalo bez strechy nad hlavou okolo 2000 ľudí, zhorelo 461 domov, fara, pošta, úrady, hospodárske budovy, poľnohospodárske náradie a remeselné nástroje, bohatstvo krojov. Zahynuli dve deti. Zhoreli ošípané, mačky, psy, v bezpečí boli len kravy a ovce na pastve. Uchránených zostalo len niečo vyše 40 domov, humná na južnej strane, evanjelický a katolícky kostol a cintorín. Na pamiatku onoho dňa roku 1931, každoročne 17. júla na poludnie, zaznejú zvony. V tento deň stále niektorí občania, najmä staršia generácia žien, chodia v smútočnom (Važecké noviny, marec 2011).

Vo vojnových rokoch sa celá obec zapojila do odboja. Podporovala partizánske oddiely, najmä oddiel Vysoké Tatry, ktorý pôsobil vo Važeckej chate pri Troch studničkách. Obec Važec bola známa aj ako železničarska obec.

Važec je jednou z najrázovitejších obcí Horného Liptova so zachovanými krojmi a ľudovou kultúrou. Výnimočným zážitkom je počuť osemhlasný spev miestnych žien pri práci v lese alebo na lúkach. Súčasťou tradičnej važeckej svadby, ktorú ľudia dodnes pamätajú, bol sprievod po obci s vozom naloženým výbavou nevesty. Ženy chodia do kostola v krojoch. Folklornú skupinu Važec založil Ján Ilavský-Podkrivánsky, prvýkrát vystúpila v Bratislave v roku 1920. Od roku 1958 ju viedol Michal Kapasný, bývalý člen súboru Lúčnica. So súborom spolupracoval a važecké piesne dokumentoval aj Karol Plicka. V súčasnosti folklór zastrešuje FS Stráne, ktorá má do 40 členov vo veku od 13 do 70 rokov. Z tradičných podujatí treba spomenúť chorovod Omilienci, Víťanie jari vo Važci a otváranie studničiek, stávanie májov, sprievod regrútov.

Zaujímavosťou je prameň War Waser, ktorý nikdy nezamrzá a Važecká jaskyňa. Objavil ju a neskôr prevádzkoval František Havránek, maliar a speleológ. Známu osobnosťou, ktorá pôsobila vo Važci je maliar Ján Hála, ktorý zdokumentoval nádheru važeckých krojov, obec samotnú a spôsob života ľudí v nej. Dokladom jeho tvorby je Dom Jána Hálu. Súčasťou domu bola aj takmer 100-ročná drevenica s pôvodným zariadením, ktorú v roku 2021 poškodil požiar. Obyvatelia Važca sú hrdí aj na básnika a rímsko-katolíckeho kňaza Janka Silana, ktorý tu pôsobil ako farár a správca fary do svojej smrti v roku 1984.

V rodinnom dome Jána Kováča č. 399 je súkromné múzeum poľnohospodárskeho náradia a ľudových tradícií Kaštieľ. Prvé Obecné literárno - historické múzeum na Slovensku zrealizovali v roku 1994 Margita Hybenová a Ján Hlavienka. Jednou z novodobých pamiatok je Nemecký vojenský cintorín.

Vo Važci je základná škola, škôlka, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, kaderníctvo, šesť predajní potravín a zmrzlinový stánok, trhovisko, Penzión Violet a reštaurácia Isabela a stolárska výroba. Nachádza sa tu lyžiarsky vleč, bežecké trate a Važecká jaskyňa, ktorá je známa bohatou kvapľovou výzdobou. Obec vytvára podmienky pre rozvoj turistiky a cykloturistiky.

Zo spolkov je aktívny Červený kríž, Jednota dôchodcov, Dobrovoľný hasičský zbor, Matica slovenská, Poľovné združenie Kriváň, Urbár, pozemkové spoločenstvo Važec a Poľnohospodárske družstvo Važec. Diecézne centrum voľného času vzniklo v roku 2004 prestavbou bývalej katolíckej školy. Centrum organizuje mimoškolské aktivity pre deti a mládež. Občianske združenie JEKH DROM založilo v roku 2013 Detské centrum Samuel ako nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu. Medzi každoročné športové podujatia patria Zimné a Letné športové hry, Lesný beh Birutovou dolinkou, Okresná hasičská liga, Vianočný nohejbalový a basketbalový turnaj, Zimný turnaj v halovom futbale. Vedenie obce vidí budúcnosť v rozvoji cestovného ruchu a využití prírodných a kultúrnych daností.

Važec v roku 2030

Spolu to dokážeme... Splnením naplánovaných, aj keď náročných úloh a stanovených priorít v ekonomickej, sociálnej a kultúrnej oblasti, zabezpečíme spokojnosť všetkých spoločenských vrstiev obyvateľstva, ktorým dosiahnutá plnohodnotná kvalita života umožní využiť svoje vedomosti, schopnosti a zručnosti v prospech ďalšieho napredovania našej obce. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu využijeme na prezentáciu prírodné bohatstvo a krásu podtatranského kraja, a tiež hrdosť Važčanov na kultúrne tradície a zvyklosti svojich predkov.

Važec budúcnosti je obec

- s nízkou mierou nezamestnanosti,
- so vzdelanou a flexibilnou pracovnou silou s rovnými možnosťami,
- s vyhovujúcou technickou infraštruktúrou a bezproblémovou dostupnosť,
- s efektívnymi sociálnymi a zdravotníckymi službami, primeranými pre občana a návštevníka,
- s dostatkom bytových jednotiek a uspokojujúcim kultúrnym a voľnočasovým vyžitím,
- s dostatočným počtom pracovných miest, kvalifikovaných pracovníkov a spokojných živnostníkov,
- s rozvinutými službami pre turistov a návštevníkov,
- so zachovaným kultúrno-historickým a duchovným dedičstvom.

Stratégia pre dosiahnutie vízie obce

Občania obce a jej predstavitelia sú pripravení naplniť víziu budúcnosti

- sústavnou prácou samosprávy na zlepšovaní kvality života obyvateľov mesta v oblasti služieb a infraštruktúry,
- **vytváraním podmienok pre vznik a udržanie pracovných príležitostí,**
- kladením dôrazu na aktívnu občiansku spoločnosť a spoluprácu,
- zavádzaním moderných technológií do života v obci,
- ako aj šetrným využívaním prírodných zdrojov a aktívnou ochranou hodnôt územia.

Za prioritu je považovaná oblasť pracovných príležitostí.

Členovia pracovnej skupiny Važec

- Ing. Milan Lištiak, starosta obce,
- Peter Jacko, zástupca starostu, poslanec,
- Mgr. Jana Profantová, ÚPSVaR, poslankyňa,
- Mgr. Zuzana Rysulová Kubíková, terénna sociálna pracovníčka,
- Ing. Zdenko Profant, podnikateľský sektor,
- Tibor Chovan,
- Mgr. Gabriela Turanová,
- Mgr. Richard Zubaj,
- Radoslav Šavel, PD Važec,
- Mgr. Michaela Matejková, podnikateľka v oblasti CR,
- Ing. Martina Šedová, OZ JEKH DROM.

Návrh aktualizácie SPRO bol prerokovaný a schválený v obecnom zastupiteľstve
(Uznesenie č.).

SWOT analýza Važca

Silné stránky	Slabé stránky
Ľudia a ich záujmové združenia <ul style="list-style-type: none"> • Pracovitosť a remeselná schopnosť občanov • Dostatok zručných ľudí • Dostatok ľudí ochotných podieľať sa na dianí obce • Čiastočná flexibilita pracovnej sily • Ľudský potenciál so skúsenosťami v poľnohospodárstve - predpokladmi na agroturistiku • Živnostníci sú vzdelanejší a kvalifikovanejší • Sformovaný mikroregión (Združenie miest a obcí Liptova a ZMOS, MAS Horný Liptov) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Možnosti dovzdelávania a rekvalifikácií • Rozvíjajúce sa informačné služby • Implementácia projektov EŠF • Športovo založení obyvatelia s organizačnými skúsenosťami • Motivujúce umelecké osobnosti historické aj súčasné • Záujem strednej generácie zostať v obci bývať • V obci aktívne pracuje folklórne združenie Stráne, spolky, združenia a organizácie riešiace nedostatky obce • Fungujúce motivačné opatrenia štátu voči osobám v hmotnej núdzi 	Ľudia a ich záujmové združenia <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok pracovných miest v regióne • Nedostatočne rozvinutá komunitná práca • Nedostatok vzdelaných ľudí v oblasti služieb a ovládajúcich cudzie jazyky • Nedostatočné využívanie potenciálu pre rozvoj služieb v oblasti cestovného ruchu • Slabá motivácia ohrozených skupín k ďalšiemu vzdelávaniu a získavaniu zručností • Nedostatok lídrov medzi mladými • Málo voľnočasových aktivít pre mladých
Príležitosti	Ohrozenia
Ľudia a ich záujmové združenia <ul style="list-style-type: none"> • Pozitívne legislatívne zmeny • Využívanie prostriedkov EU • Prístup k verejným informáciám – verejnému informačnému systému • Vznikanie nových efektívnych a flexibilných vzdelávacích, informačných, sociálnych, poradenských a motivačných aktivít a organizácií • Aktivovanie mladých vo veciach verejných 	Ľudia a ich záujmové združenia <ul style="list-style-type: none"> • Negatívne demografické trendy • Negatívne dôsledky globalizácie • Odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce • Zhoršovanie zdravotného stavu marginalizovaných – okrajových skupín občanov

Silné stránky	Slabé stránky
---------------	---------------

Technická infraštruktúra a doprava <ul style="list-style-type: none"> • Prevažne vybudovaná technická infraštruktúra obce vrátane kanalizácie a čističky odpadových vôd • Vyhovujúca cestná sieť E-18 • Blízkosť diaľnice D-1spolu so zjazdom • Dostatočná železničná sieť – dostupnosť železničnej infraštruktúry • Skrátenie časovej vzdialenosti do okresných miest (Poprad, Liptovský Mikuláš) • Vysoký stupeň plynofikácie obce 90% • Verejný vodovod vybudovaný na 100% • Vlastný zdroj pitnej vody • Dostatočná elektrická sieť • Potenciál pre využívanie alternatívnych zdrojov energie – FVE, tepelné čerpadlá, znižovanie CO₂ • Voľné kapacity bývania na vidieku • Plochy pre individuálnu bytovú výstavbu • Kvalitné pokrytie telekomunikačnými sieťami • Existujúce letisko v Poprade • Dobrý stav životného prostredia, čisté ovzdušie • Systém separovaného zberu odpadov na dobrej úrovni • Schválený územný plán • vybudovaná nabíjačka na elektrobicykle • potenciál pre budovanie cyklotrás, cyklochodníkov a bežeckých trás 	Technická infraštruktúra a doprava <ul style="list-style-type: none"> • Riešenie skládky odpadov je neprístupné z hľadiska ŽP • Nízka kvalita / štandard bývania u sociálne slabých • Nevysporiadané pozemky v osade • Prítomnosť nelegálnych stavieb • Devastácia životného prostredia nelegálnymi skládkami • Nevyhovujúca verejná doprava, najmä vlaková (nízka frekvencia spojov, obzvlášť počas víkendov) • Vyznačené cyklotrasy a bežecké trasy sú poškodzované subjektmi zabezpečujúcimi služby pre Urbár
Príležitosti	Ohrozenia
Technická infraštruktúra a doprava <ul style="list-style-type: none"> • Liberalizácia finančného trhu v oblasti poskytovania pôžičiek • Vytváranie partnerstiev na lokálnej úrovni • Získavanie zdrojov z EŠF • Existencia koncepcie rozvoja bývania pre sociálne slabších, vrátane definovania sociálneho bývania • Existencia plánovacích strategických dokumentov • Dostatočné finančné zdroje na spoluúčasť v projektoch • Zavedenie využívania alternatívnych zdrojov energie • Rozšírenie služieb – zriadenie požičovne elektrobicyklov 	Technická infraštruktúra a doprava <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné obecné finančné zdroje • Vlastníci voľných budov prevažne súkromné osoby, prípadne viacerí vlastníci objektu

Silné stránky	Slabé stránky
Sociálna oblasť a zdravotníctvo <ul style="list-style-type: none"> • Základné zdravotnícke služby v obci (všeobecný lekár, lekáreň) • Rovnocenný prístup k povinnostiam základného vzdelania • Existujúca sieť škôl (ZŠ, MŠ) • Zriadené špeciálne triedy • Existujúca sieť cirkevných/náboženských dobrovoľníckych centier • Aktívna práca nízkoprahového detského centra • Prítomnosť terénnej sociálnej práce 	Sociálna oblasť a zdravotníctvo <ul style="list-style-type: none"> • Neexistujúca opatrovateľská služba • Chýbajúce sociálne zariadenie pre seniorov • Dochádzanie za špeciálnymi zdravotníckymi službami do mesta • Nepostačujúce sociálne služby • Chýbajúce komunitné centrum • Málo podnetné rodinné prostredie v osade Dolinka • Nedostatočné životné podmienky v osade • Chýbajúci počet podnikateľských subjektov podporujúcich sociálne aktivity
Príležitosti	Ohrozenia
Sociálna oblasť a zdravotníctvo <ul style="list-style-type: none"> • Nové služby pre dôchodcov • Rozšírenie služieb zdravotného strediska • Vybudovanie komunitného centra • Efektívne využívanie skúseností lokálnych a regionálnych odborníkov • Inovatívne formy sociálnych a zdravotníckych služieb 	Sociálna oblasť a zdravotníctvo <ul style="list-style-type: none"> • Negatívne demografické trendy • Zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľstva • Nárast závislostí a sociálno-patologických javov

Silné stránky	Slabé stránky
Občianska infraštruktúra <ul style="list-style-type: none"> • evanjelický kostol s farnosťou • katolícky kostol s farnosťou • katolícke diecézne stredisko voľného času • základná škola s klubmi voľného času • materská škola • nízkoprahové detské centrum • futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko • pošta • knižnica • lekáreň • obecné nájomné byty • dom smútku • trhovisko 	Občianska infraštruktúra <ul style="list-style-type: none"> • nedostatok obecných ubytovacích kapacít • nedostatok pozemkov na IBV • chýba kultúrny stánok a oddychový park • chýba telocvičňa

Príležitosti	Ohrozenia
Občianska infraštruktúra <ul style="list-style-type: none"> poskytnutie voľnočasových aktivít pre dospelých a mládež vybudovanie kultúrneho stánku a oddychovej zóny odkúpenie pozemkov pre IBV vybudovanie ihriska so syntetickou ľadovou plochou 	Občianska infraštruktúra <ul style="list-style-type: none"> nedostatok finančných prostriedkov (nemožnosť čerpať EŠF) neochota občanov odpredať pozemky

Silné stránky	Slabé stránky
Hospodárska činnosť <ul style="list-style-type: none"> Dobrá poloha obce - hlavný ťah - blízkosť diaľnice – skrátenie časovej vzdialenosti Ubytovacie služby v Penzióne Violet a stravovacie služby v reštaurácii Isabela Remeselne zruční pracovníci Poľnohospodárske družstvo Važec Salaš SENIOR CITY – mestečko pre dôchodcov – obnovenie realizácie projektu 	Hospodárska činnosť <ul style="list-style-type: none"> nedostatok kvalifikovaných pracovníkov slabé pracovné príležitosti vyššia miera nezamestnanosti podiel sezónnej práce chýbajúce bankomaty
Príležitosti	Ohrozenia
Hospodárska činnosť <ul style="list-style-type: none"> možnosť využitia spolupráce v mikroregióne vybudovanie Spracovateľsko-odbytového strediska Važec spolu s priamym predajom – skrátenie predajného reťazca 	Hospodárska činnosť <ul style="list-style-type: none"> odchod kvalifikovaných pracovníkov odchod mladých ľudí nedostatočná výmena informácií nedostatok finančných prostriedkov pre výstavbu SENIOR CITY

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Životné prostredie a cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obec leží na území TANAPu a NAPANTu - území vhodnom na turistiku • Možnosť kúpania v neďalekom Poprade (AquaCity) a Liptovskom Mikuláši (Tatralandia) • Fungujúce Múzeum poľnohospodárskeho náradia a ľudových tradícií • Fungujúce folklórne združenie pre dospelých • Kultúrno-historická pamiatka – Dom Jána Hálu s drevenicou • Budova rímsko-katolíckeho kostola • Budova evanjelického kostola • Silný potenciál tvorcov a nositeľov tradičnej kultúry, ľudových a pôvodných poľnohospodárskych tradícií • Vzácné prírodné dedičstvo Važecká jaskyňa • Funkčné regionálne a nadregionálne kultúrne podujatia - Východná • Rastúci záujem o kultúrne aktivity • Existujúca duchovná osвета • Prírodný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu • Dobrá geografická poloha pre rozvoj cestovného ruchu • Čisté ovzdušie • Zaujímavá história obce 	<p>Životné prostredie a cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie je zastúpenie bankového sektora, žiadna pobočka, terminál • Nefunkčný súkromný lyžiarsky vlek • Nedostatok kultúrnych stánkov v obci • Neexistujúce podujatia pre prezentáciu ľudových remesiel • Slabé prepojenie kultúrnych podujatí vyššej úrovne v obci s blízkym okolím • Obec zaradená do Atlasu rómskych komunít • Devastácia životného prostredia nelegálnymi skládkami • Chýbajúci zberný dvor • Veľká vzdialenosť do väčších miest
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Životné prostredie a cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> • Získavanie skúseností od odborníkov domácich a zahraničných • Čerpanie fondov a grantov EU a štátnych dotácií • Know how zo zahraničia v oblasti cestovného ruchu a vzdelávania v ňom • Tvorba nových nadregionálnych partnerstiev • Možnosti tvorby vlastných prezentov, pamiatkových darčiekov, typických pre obec • Motivácia občanov a mládeže k ochrane pamiatok v obci • Možnosť sprevádzkovať lyžiarsky vlek, zatraktívniť bežecké trasy a cyklotrasy 	<p>Životné prostredie a cestovný ruch</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domy vhodné na ubytovanie a poskytovanie služieb vo vlastníctve súkromných osôb • Etnické napätia a konflikty • Prirodzené deštruktívne pôsobenie času na kultúrne pamiatky • Možný vandalizmus

Špecifický cieľ 1	Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obci
Opatrenie 1.1 Opatrenie 1.2 Opatrenie 1.3	Podporiť rozvoj bývania Dobudovať dopravnú a technickú infraštruktúru v obci Zvýšiť bezpečnosť a skvalitniť sociálnu a občiansku vybavenosť
Kľúčové potreby Važca v oblasti základnej vybavenosti a služieb	<i>Obecné budovy, obecný majetok a miestne komunikácie sú vo veľkej miere zrekonštruované, je potrebné udržiavať ich dobrý technický stav, modernizovať ich a skvalitňovať poskytované služby. Chýba priestor pre organizovanie podujatí a prezentáciu obce.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>Ľudia veria v schopnosť dosiahnuť lepšiu kvalitu života. Poslanci aj pracovníci úradu majú dobré predpoklady pre dosiahnutie zmeny. Obyvatelia Važca sú známi pracovitosťou a schopnosťou dosiahnuť vytýčené ciele. Obec má spracované strategické plánovacie dokumenty.</i>
Aktivity opatrenia 1.1 – 1.3	Investor/partner
1.1 Príprava územia pre IBV a výstavbu BD <ul style="list-style-type: none"> • IBV2 - lokalita „Pastierske“ II (1.500.000€) • IBV3 – lokalita „Za ulicou“ (2023-2030, 300.000€) • Vysporiadanie pozemkov a legalizácia stavieb • Majetkové vysporiadanie Domu Jána Hálu s Drevenicou 1.2 Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry <ul style="list-style-type: none"> • Dokončenie dopravného značenia (2023, 5.000€) • Rekonštrukcia mostov (150.000€) • Modernizácia a rekonštrukcia miestnych komunikácií • Modernizácia a rekonštrukcia chodníkov • Pozemná komunikácia s inžinierskymi sieťami – lokalita Pastierske (1.500.000€) • Parkovisko pri jaskyni (2023-2025, 100.000€) Budovanie a rekonštrukcia vodovodu, kanalizácie a rozvodných sietí <ul style="list-style-type: none"> • Verejné osvetlenie – zvýšenie energetickej úspornosti • Rekonštrukcia kanalizačnej, vodovodnej a plynovej siete 1.3 Budovanie IKT sietí, inteligentné fungovanie zariadení, zvyšovanie bezpečnosti, ochrany a prevencie, zlepšenie technického stavu a vybavenia DHZ <ul style="list-style-type: none"> • Zachovanie akcieschopnosti DHZ Výstavba a modernizácia zariadení sociálnej a občianskej vybavenosti <ul style="list-style-type: none"> • Rekonštrukcia ZŠ s MŠ – 2. časť s telocvičňou • Modernizácia a skvalitnenie obecných budov • Modernizácia a dobudovanie zariadení a priestorov pre športové aktivity a záujmovú činnosť • Úprava ulice Širokej – vybudovanie kultúrneho stánku – amfiteátra a oddychovej zóny • Rekonštrukcia námestia • Rekonštrukcia a modernizácia zariadení poskytujúcich sociálne služby • Vybudovanie DSS • Modernizácia ihriska pri Farskom úrade • Obecný cintorín – rekonštrukcia oplotenia • Dom smútku – rekonštrukcia a modernizácia 	<ul style="list-style-type: none"> • Obec/partneri • Súkromní investori • Liptovská vodárenská spoločnosť, a.s. • DHZ • ŠK Kriváň Važec • súkromní investori • podnikateľské subjekty • občianske združenia • JEKH DROM • Farský úrad

Predpokladané finančné zdroje		vlastné zdroje obce, dotácia na základe Uznesenia Vlády SR, európske fondy, štátny rozpočet		
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 1				
Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočné hodnoty	Dosiahnuté hodnoty
<ul style="list-style-type: none">Počet zrealizovaných projektov podpory rozvoja bývaniaPočet zrealizovaných projektov dopravnej a technickej infraštruktúryPočet zrealizovaných projektov zvýšenia bezpečnosti, IKT a DHZPočet zrealizovaných projektov sociálnej a občianskej vybavenosti		<ul style="list-style-type: none">projekt	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie		

Špecifický cieľ 2	Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie
Opatrenie 2.1 Opatrenie 2.2	Vytvoriť podmienky pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v obci Posilniť marketing obce a regiónu
Kľúčové potreby Važca v oblasti práce a podnikania	<i>Vo Važci zaostáva podnikanie z hľadiska rozmanitosti ponuky aj početnosti. Obec sa málo prezentuje. Ekonomicky a vzdelanostne slabá skupina nezamestnaných Rómov v osade. Silnou potrebou je zlepšiť a rozšíriť infraštruktúru cestovného ruchu v obci.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>Záujem súkromného sektora podnikateľ vo Važci v oblasti sociálnych služieb. Silní rómski podnikatelia. Rómovia pracujú aj na verejnoprospešných prácach, čím sa udržiava čistota a poriadok v obci. Sociálne slabá skupina Rómov žijúcich v osade potrebuje podporu v oblasti vzdelávania (naučiť „loviť rybu“). Pracovitosť a remeselná schopnosť ľudí je silnou stránkou. Stredná generácia má záujem zostať v obci. Poľnohospodárske družstvo plánuje modernizovať a budovať nové objekty, rozširovať pôsobnosť poskytovania služieb a produktov.</i>

Aktivity pre opatrenia 2.1 – 2.2		Investor/partner		
2.1 Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci <ul style="list-style-type: none">• Cyklistické trasy prepájajúce Važec so Štrbou, napojenie na cyklomagistrálu• Informačné centrum• Turistické trasy• Bežecké lyžovanie – trate• Vyhliadková veža• Požičovňa elektrobicyklov Podpora nových podnikateľských aktivít <ul style="list-style-type: none">• Senior City – mestečko pre dôchodcov• Kultúrny stánok s polyfunkčným objektom• Vybudovanie ubytovacích kapacít• Vybudovanie Spracovateľsko-odbytového strediska Podpora neformálneho vzdelávania a odbornej prípravy <ul style="list-style-type: none">• Zvýšenie zamestnateľnosti sociálne slabých vylúčených skupín organizovaním vzdelávacích podujatí		<ul style="list-style-type: none">• Obec/vytvorené partnerstvá• OOCR• občianske združenia• podnikateľské subjekty • súkromný investor • podmienené súhlasom obyvateľov• súkromný investor• Poľnohospodárske družstvo Važec • Občianske združenie JEKH DROM • Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny		
2.2 Podpora prezentačných a propagačných aktivít obcí <ul style="list-style-type: none">• Marketing obce				
Predpokladané finančné zdroje		vlastné zdroje investorov a obce, európske fondy		
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 2				
Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočné hodnoty	Dosiahnuté hodnoty
<ul style="list-style-type: none">• Počet zrealizovaných projektov infraštruktúry cestovného ruchu• Počet zrealizovaných podnikateľských projektov• Počet zrealizovaných projektov vzdelávania• Počet zrealizovaných projektov posilnenia marketingu obce a regiónu		<ul style="list-style-type: none">• projekt	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie		

Špecifický cieľ 3	Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti
Opatrenie 3.1	Zlepšiť kvalitu spoločenského života v obci a podporovať aktivity pre využitie voľného času
Opatrenie 3.2	Zlepšiť znalosť územia a posilniť pocit hrdosti na obec/región
Opatrenie 3.3	Podporiť spoluprácu na všetkých úrovniach v obci aj mimo nej
Opatrenie 3.4	Zlepšiť medziľudské vzťahy
Kľúčové potreby Važca v oblasti občianskej spoločnosti	V obci je potrebné zriadiť a rozšíriť portfólio sociálnych služieb, najmä pre prácu s MRK v osade Dolinka. Mnohé sociálne orientované investičné zámery nenachádzajú podporu medzi miestnymi obyvateľmi. Keďže ide aj o tvorbu pracovných príležitostí, samospráva tieto zámery podporuje.
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	Predchádzanie konfliktom prostredníctvom včasnej informovanosti a organizovaním diskusie k zámerom v oblasti sociálnych služieb. Spolupráca so Žilinským samosprávnym krajom, Liptovským múzeom, Správou slovenských jaskýň a súkromným Poľnohospodárskym múzeom pri propagácii obce. Podpora aktivít Detského centra Samuel a Diecézneho centra voľného času. Cieľom TSP je integrácia a zbližovanie.
Aktivity pre opatrenia 3.1 – 3.4	
3.1 Podpora organizovania kultúrnych, športových a iných podujatí	Investor/partner
• Deň detí, deň matiek, medzinárodný deň žien, vianočný večierok, obecné hry, letné a zimné hry, vianočné trhy, víťanie jari, deň úcty k starším, posedenie pri jedličke, výstavy a rôzne kultúrne a športové podujatia organizované pri významných udalostiach a sviatkoch,	
Zvyšovanie informovanosti o živote v obci	
• Organizovanie verejných diskusných stretnutí k zámerom investorov v oblasti sociálnych služieb	
• Výročné správy obce	• obec
Podpora fungovania spoločenských organizácií na úrovni obcí	• Žilinský samosprávny kraj
• Podpora miestnych organizácií a občianskych združení	• Súkromné múzeum
• Propagácia kultúrnych a prírodných hodnôt obce	• Správa slovenských jaskýň
3.2	• Občianske združenia, miestne organizácie, kluby, spolky pôsobiace v obci
Zlepšiť znalosť územia a posilniť pocit hrdosti na obec/región	• Diecézne centrum
• Obnova národnej kultúrnej pamiatky Drevenice Jána Hálu	
• Jubilejné podujatie k 110. výročiu narodenia a 50. výročiu úmrtia Janka Silana (2024)	• ŽSK
3.4	• Občianske združenie JEKH DROM
Menšiny, rovnosť príležitostí, tolerancia voči inakosti	• Detské centrum Samuel
• Organizovanie misijných aktivít pre rodiny v sociálnej a hmotnej núdzi a pre rómske rodiny v osade Dolinka	• Diecézne centrum
• Vybudovanie komunitného centra	• Ministerstvo vnútra SR
• Skvalitnenie životných podmienok rómskych rodín v osade Dolinka	• ÚPSVaR
• Zriadenie terénnej a ambulantnej sociálnej služby	
• Zriadenie sociálneho a špeciálneho poradenstva	
• Zriadenie miestnych občianskych poriadkových služieb	
Predpokladané finančné zdroje	obec, európske fondy, Komunitná nadácia Liptov, sponzori

Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 3			
<i>Ukazovateľ</i>	<i>Merná jednotka</i>	<i>Počiatkové hodnoty</i>	<i>Dosiahnuté hodnoty</i>
<ul style="list-style-type: none"> Počet podporených spoločenských organizácií z verejných zdrojov Celková výška verejných výdavkov vynaložených na podporu spoločenských organizácií Počet zrealizovaných projektov kultúrnych, športových a spoločenských podujatí, diskusných a osvetových podujatí Počet zrealizovaných projektov zlepšujúcich znalosť územia a posilnenia pocitu hrdosti na obec/región Počet zrealizovaných projektov zlepšujúcich medziľudské vzťahy 	<ul style="list-style-type: none"> projekt tis. € organizácia 	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie	

Špecifický cieľ 4	Podporiť ochranu životného prostredia a udržateľné využívanie zdrojov
Opatrenie 4.1	Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok
Opatrenie 4.2	Znížiť riziko negatívnych dôsledkov prírodných katastrof a katastrofických udalostí
Opatrenie 4.3	Zavedenie postupov pre zvýšenie ochrany krajiny a krajinotvorby
Kľúčové potreby Važca v oblasti životného prostredia	Narušená kontinuita vo vlastníctve pôdy, veľkí investori rozhodujú o jej využití, miestni ľudia to nemajú v rukách. Neporiadok na lúkach, v lesoch, vodných tokoch. Životné prostredie je devastované nelegálnymi skládkami. V okolí železnice vznikajú letné požiare nedodržiavaním protipožiarnych opatrení železničnou spoločnosťou.
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	Obec sa zameriava na vybudovanie a zlepšenie starostlivosti o zeleň v intraviláne. Poľnohospodárske družstvo plánuje zlepšiť životnú úroveň chovu dobytky. Dobrovoľný hasičský zbor je hodnotený ako jeden z najlepších - včasný a nástup na zásah (zaradený do kategórie B, povolávaný profesionálnym zborom na zásahy).

Aktivity pre opatrenia 4.1 – 4.3		Investor/partner		
<p>4.1. Osveta a vzdelávanie v oblasti tvorby a likvidácie odpadov, zvyšovanie environmentálneho povedomia Likvidácia čiernych skládok</p> <ul style="list-style-type: none">• Zabraňovanie vzniku nelegálnych skládok a ich likvidácia• Zriadenie zberného dvora (2023) <p>4.2 Posilnenie vodozádržnej funkcie tokov, výstavba protizáplavových zariadení a protipožiarnych nádrží</p> <ul style="list-style-type: none">• Protipovodňové opatrenia (2023-2030) <p>4.3 Starostlivosť o vodné toky a vodné prvky Starostlivosť o zeleň v intravilánoch obcí Zlepšovanie kvality životného prostredia v obciach</p> <ul style="list-style-type: none">• Čistota verejných priestranstiev• Výsadba zelene• Vybudovanie oddychovej zóny• Revitalizácia námestia• Využívanie alternatívnych zdrojov energie		<ul style="list-style-type: none">• Obec• Povodie Váhu• Súkromní investori• Podnikateľské subjekty• Poľnohospodárske družstvo Važec• Urbár		
Predpokladané finančné zdroje	štátny rozpočet, európske fondy, súkromné zdroje, rozpočet obce			
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 4				
Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatočné hodnoty	Dosiahnuté hodnoty
<ul style="list-style-type: none">• Počet zrealizovaných projektov zvyšujúcich mieru zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok• Počet zrealizovaných projektov zameraných na protizáplavové a protipožiarne opatrenia• Počet zrealizovaných projektov zameraných na zlepšenie kvality životného prostredia, ochrany krajiny a krajinotvorby		<ul style="list-style-type: none">• projekt	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie		